

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს

სკოპინგის დასკვნა N15

12.03.2021

საერთო მონაცემები: საქმიანობის დასახელება: ცემენტის საწარმოს ექსპლუატაციის პირობების ცვლილება;

საქმიანობის განმახორციელებელის დასახელება და მისამართი: შპს „მეა-გეო“, ქ. თბილისი გაგრის ქ. N2;

საქმიანობის განხორციელების ადგილი: ქ. თბილისი, გლდანის რაიონი, გაგრის ქ. N2;

განაცხადის შემოსვლის თარიღი: 27.01.2021

მონაცემები სკოპინგის ანგარიშის შემდგენლის შესახებ: შპს „აი ეს ჯი კომპანი“

ძირითადი საპროექტო მონაცემები:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით, საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში შპს „მეა-გეო“ მიერ წარმოდგენილია ქ. თბილისში, გაგრის ქ. N2-ში მდებარე ცემენტის საწარმოს ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების პროექტის სკოპინგის ანგარიში. აღნიშნულ პროექტზე 2020 წლის 13 ნოემბერს საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის N2-1052 ბრძანებით გაიცა სკრინინგის გადაწყვეტილება.

შპს „მეა-გეო“ საქმიანობის საფუძველს წარმოადგენს, საქართველოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროს მიერ ქ. თბილისში, გაგრის ქ. N2-ში შპს „ჯორჯიან თაზის“ ცემენტის წარმოებაზე 2010 წლის 28 მაისს გაცემული ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა N32 და გარემოზე ზემოქმედების ნებართვა. 2010 წელს კომპანიების ერთობლივი მომართვის საფუძველზე აღნიშნული ნებართვა გადაეცა შპს „GT- ცემენტს“. 2015 წელს შპს „GT-ცემენტისგან“ აღნიშნული ნებართვა გადაეცა შპს „ჯიქურს“. 2016 წელს კომპანიების ერთობლივი მომართვის საფუძველზე ზემოაღნიშნული ნებართვა შპს „ჯიქურისგან“ გადაეცა შპს „დულაბს“, რომელიც შემდგომ ჩამოყალიბდა შპს „მეა-გეოს“ სახელით. ზემოაღნიშნული ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის საფუძველზე გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის 48-ე მუხლის მე-4 ნაწილის შესაბამისად გაიცა გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილება (N2-858; 24/09/2020).

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს სახელმწიფო საქვეუწყებო დაწესებულება - გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის 2019 წლის 8 ოქტომბრის N DES41900000301 ბრძანების საფუძველზე, 2019 წლის 25 ნოემბერს გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის უფლებამოსილი თანამშრომლების მიერ, განხორციელდა ქ. თბილისში, გაგრის ქ. N2-ში განთავსებულ შპს „დულაბის“ (ს/კ 400086143) კუთვნილ ცემენტის წარმოებაზე 2016 წლის 31 მაისს გაცემული №000209 გარემოზე ზემოქმედების ნებართვით (2010 წლის 28 მაისის №32 ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა) გათვალისწინებული პირობებისა და გარემოს დაცვის სფეროში მოქმედი კანონმდებლობით დადგენილი ნორმების შესრულების მდგომარეობის ინსპექტირება, რის შედეგადაც გამოვლინდა რიგი დარღვევები. სსდ გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის მიერ განხორციელებული ინსპექტირების მასალები

გადმოგზავნილი იქნა სამინისტროში, რის საფუძველზეც შპს „დულაბის“ ცემენტის საწარმოზე გაცემული გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილებით განსაზღვრული პირობების შესრულების მიზნით, სამინისტრომ 2020 წლის 27 ივლისის N7087/01 წერილით უზრუნველყო გონივრული ვადების დადგენა.

სკოპინგის განცხადების თანახმად, შპს „მეა-გეოს“ ცემენტის საწარმო მდებარეობს ქ. თბილისში, გაგრის ქ. N2-ში, საწარმოს კუთვნილ არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთზე (ს/კ 01.11.03.003.018), საერთო ფართობით 2140 მ². აღნიშნული ტერიტორიის ფარგლებში მიწის ნაკვეთი ყველა მხრიდან შემოღობილია კაპიტალური კედლით, ხოლო ზედაპირი მოხრეშილია და წარმოადგენს ე.წ. ტექნოგენურ გრუნტს. საწარმოს ტერიტორიის საკადასტრო საზღვრის ჩრდილო-აღმოსავლეთით დაახლოებით 250 მ-ში მდებარეობს ლიბანის ქუჩა, უახლოესი ზედაპირული წყლის ობიექტი (მდ. მტკვარი) მიედინება ტერიტორიის სამხრეთ-აღმოსავლეთით 620 მ-ში. უახლოესი საცხოვრებელი სახლი დაშორებულია დაახლოებით 100 მეტრით. დოკუმენტაციაში წარმოდგენილი ელექტრონული მონაცემების გადამოწმების შედეგად დადგინდა, რომ საწარმოს ტერიტორიიდან დაახლოებით 115 მეტრში აგრეთვე მდებარეობს N118 საჯარო სკოლა.

აღნიშნული ცემენტის საწარმო დღეის მდგომარეობით მუშაობს წელიწადში 300 დღე, 12 საათიანი სამუშაო გრაფიკით და მისი წლიური წარმადობა შეადგენს 10800 ტონას. წარმოდგენილი ინფორმაციით, ქვეყანაში სამშენებლო ცემენტის მიმართ მზარდი მოთხოვნის გათვალისწინებით, კომპანია გეგმავს სამუშაო საათების გაზრდის ხარჯზე გაზარდოს საწარმოს წარმადობაც. დაგეგმილი ცვლილების განხორციელების შემდეგ კომპანია იმუშავებს 300 დღე, 22 საათიანი სამუშაო რეჟიმით და მისი წარმადობა იქნება 19800 ტონა.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, საწარმოში მიმდინარეობს სხვადასხვა მარკის პორტლანდცემენტის წარმოება, რომლის ტექნოლოგიური პროცესი მექანიკურია და გულისხმობს კლინკერის შეცხოვრილი მყარი ნატეხების დამსხვრევას და თაბაშირის ან თაბაშირით მდიდარ ნედლეულთან და სხვა დანამატებთან ერთად დაფქვას. გამომდინარე იქიდან, რომ პორტლანდცემენტის კლინკერის წარმოების ტექნოლოგია მოითხოვს დიდი მოცულობის ნედლეულის გადამუშავებას და წარმოქმნის გარემოზე ნეგატიური ზემოქმედების რისკებს, საწარმოში არ ხდება მისი წარმოება. კლინკერის შემოტანა ძირითადად გათვალისწინებულია აზერბაიჯანში მოქმედი შპს „ნორმას“ ცემენტის საწარმოდან, საჭიროების შემთხვევაში აგრეთვე შემოტანილი იქნება რუსეთიდან, თურქეთიდან, სომხეთიდან და საქართველოში მოქმედი ცემენტის ქარხნებიდან.

მასალების მიმღებ ბუნკერში ჩატვირთვამდე კაზმი მზადდება ავტომტვირთავის საშუალებით, დადგენილი რეცეპტის შესაბამისად და იტვირთება მიმღებ ბუნკერში, საიდანაც ლენტური ტრანსპორტიორით დასაფქვავად გადადის რუსული 1456AY3 მარკის ორკამერაიან, ბურთულებიან მილწისქვილში (მოცულობა 8მ³), რომელიც ტექნოლოგიური პროცესის ძირითადი კომპონენტია. აღნიშნული წარმოადგენს ჰორიზონტალურ, ბრუნვად მოწყობილობას, რომელიც იმართება გარე ელექტროძრავის გამოყენებით. მილწისქვილის მაქსიმალური წარმადობა შეადგენს 3 ტ/სთ-ს, ხოლო ბრუნვის სიხშირე 29 ბრ/წთ-ს. დამფქვავ კამერას მასალა (კაზმი) მიეწოდება თანაბარი ინტენსივობით. წისქვილის კამერაში განლაგებულია სხვადასხვა სახის ფოლადის ბურთულები. ცენტრიდანულ

ენერგიას, რომელიც აღიძვრება წისქვილის მილის ბრუნვით, გარკვეულ სიმაღლეზე ააქვს ფოლადის ბურთულები და ვარდნისას მათი დაცემის ხარჯზე ქუცმაცდება მასალა. წისქვილიდან გასვლის შემდეგ, დამზადებული ცემენტი გადის სეპარაციას სეპარატორში, არასაკმარისად დაფხვნილი ცემენტი ბრუნდება წისქვილში პნევმოტრანსპორტიორის მეშვეობით. წისქვილიდან გამოსული მზა ცემენტი იტვირთება 65 მ³ მოცულობის სამ სილოსში, სადაც ხორციელდება ცემენტის დაფასოების ოპერაციები (სტანდარტულ პარკებში და ნაყარით ავტოტრანსპორტში პროდუქტის სახელოიანი ჩამტვირთველი მექანიზმის გამოყენებით). დაგეგმილი ცვლილების ფარგლებში არსებული ტექნოლოგიური ციკლის ცვლილება გათვალისწინებული არ არის, ცემენტი მარკების მიხედვით ამჟამად და შემდგომშიც იწარმოება: CEM I (500 მარკა), CEM II A-P (400 მარკა), CEM II-B-P (300 მარკა). რაც შეეხება ინფრასტრუქტურას, ცვლილების შედეგად საწარმოში არსებული 3 ერთეული სილოსის მიმდებარედ მოეწყობა მეოთხე სილოსი (მოცულობა 65 მ³). ამასთან, ნედლეულის (ცემენტის) დახურული საწყობის შესასვლელთან მოეწყობა ბეტონის ხელოვნური 25-30 სმ შემადლება დამრეცი ფერდებით, რათა უზრუნველყოფილ იქნას მოჭარბებული სანიაღვრე წყლების შემთხვევაში საწყობის დაცვა ატმოსფერული ნალექებისგან.

წარმოდგენილი დოკუმენტაციის თანახმად, საწარმოს ფუნქციონირებისას მტვრის ნაწილაკების (ცემენტის მტვერი, SiO₂ 20-70% და არაორგანული მტვერი, SiO₂<20%) ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვევას ადგილი აქვს ნედლეულის საწყობის, კვების, ცემენტის დაფქვისა და სილოსების/მზა პროდუქციის დაფასოების უბნებზე. საწარმოს ძირითადი ტექნოლოგიური პროცესები, როდესაც ხდება მტვრის წარმოქმნა, კერძოდ კაზმის დაფქვა და შემდგომ ცემენტის სილოსებში გადატვირთვა მიმდინარეობს დახურულ სივრცეში, რაც ამცირებს მტვრის გარემოში მოხვედრის რისკს. წარმოდგენილი პროექტით გათვალისწინებული ცვლილების შემთხვევაში, იზრდება გაფრქვევების წლიური ინტენსივობა. სკოპინგის დოკუმენტაციის მიხედვით, ასპირაციისა და ცემენტის დანაკარგის აცილების მიზნით, ცემენტის წისქვილებზე დამონტაჟებულია ორსაფეხურიანი გამწმენდი სისტემები. საწარმოში არსებული წისქვილის პირველ საფეხურზე დამონტაჟებულია ციკლონები (CIIH-40, წარმადობა 1500 მ³/სთ, მტვერდაჭერა 90%) და სახელოებიანი ფილტრი 36 ერთეული სახელოებით (სახელოების სიმაღლე 2.25 მ, დიამეტრი 0.3 მ, მტვერდაჭერა მინიმუმ 99.9 %), საიდანაც ცემენტის ძირითადი ნაწილი ბრუნდება პროდუქციის სახით, მცირე ნაწილი კი ვენტილაციითა და მტვერგამწოვი მილის საშუალებით გამოიტყორცნება ატმოსფეროში. CIIH-40 ტიპის ციკლონი განკუთვნილია აირებისა და ასპირაციული ჰაერის წვრილი და საშუალო დისპერსიული მტვრის ეფექტურად გასაწმენდად. ამ ტიპის ციკლონში გაწმენდის მაღალი ხარისხი მიიღწევა ციკლონის კორპუსში აირის ბრუნვითი მოძრაობის ინტენსივობის გაზრდით და ერთდროულად აირის რადიალური დენის სიჩქარის შემცირებით. ციკლონში თითქმის არ ხდება მტვრის გაჭედვა და აბრაზიული ცვეთა.

რაც შეეხება ხმაურის გავრცელებას, საწარმოს ექსპლუატაციისას ხმაურის გავრცელება ხდება სატრანსპორტო საშუალებებისა და ტექნიკის, ასევე სხვადასხვა დანიშნულების ელექტროძრავების მუშაობის შედეგად. სატრანსპორტო საშუალებებიდან საწარმოში მუშაობს ერთი ავტოდამტვირთველი (რომელიც ასრულებს კლინკერის და დანამატების გადაადგილებას და სადოზატორო ბუნკერებში განთავსების ოპერაციებს), თუმცა მის მოძრაობას არ აქვს ინტენსიური ხასიათი. საწარმოში ფუნქციონირებადი ელექტროძრავები

ძირითადად განთავსებულია დახურულ შენობებში. აღნიშნულის გათვალისწინებით, შენობის გარეთ გავრცელებული ხმურის დონე უმნიშვნელოა. აღსანიშნავია ის ფაქტი, რომ საწარმოს ინსპექტირებისას სსდ გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის მიერ განხორციელებული გაზომვების შედეგად, რომელიც ჩატარდა დღის მონაკვეთში, საწარმოს მაქსიმალური დატვირთვით ფუნქციონირებისას უახლოეს მოსახლესთან ხმაური დონის განსაზღვრის მიზნით, ხმაურის დონემ შეადგინა 47,4 დბა.

სკოპინგის დოკუმენტაციის თანახმად, საწარმოში წყალი გამოიყენება მხოლოდ სასმელ-სამეურნეო დანიშნულებით. საწარმოს წყალმომარაგება ხორციელდება ქ. თბილისის წყალმომარაგების სისტემიდან, ხოლო სამეურნეო-ფეკალური წყლის ჩაშვება ხორციელდება ქ. თბილისის საკანალიზაციო ქსელში. იმის გათვალისწინებით, რომ ფუნქციონირების შედეგად საწარმოო ჩამდინარე წყლის ჩაშვებას ადგილი არ აქვს, მოსალოდნელი არ არის ზედაპირულ და გრუნტის წყლებზე ზემოქმედება.

საწარმოს ექსპლუატაციისას ადგილი აქვს როგორც სახიფათო ისე არასახიფათო ნარჩენის წარმოქმნას. არასახიფათო ნარჩენი საწარმოში თავსდება შესაბამისად კონტეინერებში და პერიოდულად გაიტანება ქ. თბილისის დასუფთავების სამსახურის მიერ. რაც შეეხება სახიფათო ნარჩენს, მათი რაოდენობა მცირეა. აღნიშნული ნარჩენი შემდგომ მართვის მიზნით გადაეცემა შესაბამისი ნებართვის მქონე კომპანიას.

საწარმოს განთავსების და მისი მიმდებარე ტერიტორია მთლიანად ანთროპოგენულია. საწარმოს მიმდებარე ტერიტორიაზე არ ფიქსირდება მრავალწლიანი ხე-მცენარეები და წითელ ნუსხაში შეტანილი სახეობები. ასევე არ გამოვლენილა არქეოლოგიური ან კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლები. საწარმოს მიმდებარე ტერიტორიაზე მსგავსი ტიპის საწარმოო ობიექტები არ ფიქსირდება, შესაბამისად ადგილი არ აქვს კუმულაციურ ზემოქმედებას.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე სამინისტრომ უზრუნველყო წარმოდგენილი სკოპინგის ანგარიშის, როგორც სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე, ასევე გლდანის რაიონის გამგეობის საინფორმაციო დაფაზე განთავსება. ვინაიდან საქართველოში ახალი კორონავირუსის გავრცელების პრევენციის მიზნით ქვეყანაში სხვადასხვა პერიოდში მოქმედებს სხვადასხვა სახის შეზღუდვა, კოდექსით გათვალისწინებული პროცედურების შეუფერხებლად ჩატარების მიზნით, 2020 წლის 18 სექტემბერს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსში“ განხორციელდა ცვლილება (<https://matsne.gov.ge/document/view/4994730>), რომელიც ითვალისწინებს საქართველოს კანონმდებლობით განსაზღვრული პანდემიის/ეპიდემიის დროს, ქვეყანაში არსებული ეპიდემიოლოგიური მდგომარეობის გათვალისწინებით, საჯარო განხილვის დისტანციურად, კომუნიკაციის ელექტრონული საშუალებების გამოყენებით ჩატარების შესაძლებლობას. ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, შპს „მეა-გეოს“ ცემენტის საწარმოს ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების პროექტის სკოპინგის ანგარიშის საჯარო განხილვა გაიმართა 2021 წლის 18 თებერვალს, Webex-ის აპლიკაციის მეშვეობით. სკოპინგის ანგარიშის საჯარო განხილვას ესწრებოდნენ: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს წარმომადგენელი, გზმ-ის ანგარიშის შემდგენელი პირი, გლდანის რაიონის გამგეობის წარმომადგენლები და დაინტერესებული საზოგადოება. საჯარო განხილვის ფარგლებში პროექტთან დაკავშირებული კითხვები დაისვა დაინტერესებული საზოგადოების მხრიდან, რომელიც ეხებოდა ატმოსფერული

ჰაერის დაბინძურებისა და ხმაურის გავრცელებით გამოწვეული ზემოქმედების საკითხებს. კერძოდ დამსწრე საზოგადოებას აინტერესებდა ის თუ რამდენად მოახდენდა გავლენას ცემენტის საწარმოს ექსპლუატაციის პირობების ცვლილება საწარმოს სიახლოვეს მცხოვრებ მოსახლეობაზე და იმ სკოლის მოსწავლეთა ჯანმრთელობაზე, რომელიც განთავსებულია საწარმოდან დაახლოებით 115 მეტრში. აღნიშნულთან დაკავშირებით საკონსულტაციო კომპანიის წარმომადგენელმა აღნიშნა, რომ წინასწარი მონაცემებით, მოსალოდნელი არ არის მნიშვნელოვანი ზემოქმედება ატმოსფერული ჰაერის ხარისხზე, ისევე როგორც მოსალოდნელი არ არის ხმაურის გავრცელების დონის გადაჭარბება. თუმცა გზმ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი იქნება დეტალური კვლევები, როგორც 500 მ-იან რადიუსში, ისე უახლოეს საკონტროლო წერტილებში ატმოსფერულ ჰაერში დამაბინძურებელი ნივთიერებების გავრცელების მაჩვენებლის განსაზღვრის მიზნით. აღნიშნულ საკითხთან დაკავშირებით კომენტარი გააკეთა სამინისტროს წარმომადგენელმაც და აღნიშნა, რომ გზმ-ის ანგარიშში აუცილებლად უნდა იყოს წარმოდგენილი კვლევები საწარმოს ფუნქციონირების შედეგად მოსალოდნელ ზემოქმედებაზე, გარემოს სხვადასხვა კომპონენტებზე, მათ შორის ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურებასა და ხმაურის გავრცელებით გამოწვეულ ზემოქმედების საკითხებზე. წარმოდგენილ გზმ-ის ანგარიშზე სამინისტრო ქმნის საექსპერტო კომისიას, რომელიც დეტალურად იხილავს პროექტს და ზემოქმედების გათვალისწინებით აფასებს მის თავსებადობას. იმ შემთხვევაში თუ წარმოდგენილი კვლევების შედეგებით გამოიკვეთება, რომ ადგილი აქვს ზღვრულად დასაშვებ ნორმებზე გადაჭარბებას, სამინისტრო არ გასცემს გარემოსდაცვით გადაწყვეტილებას. დაინტერესებული საზოგადოების მხრიდან დაისვა კითხვები საწარმოს კონტროლის საკითხებზე, მოსალოდნელი დარღვევების შემთხვევაში, ამასთან მუნიციპალიტეტის როლზე დარღვევების გამოვლენის ეტაპზე. გარემოს დაცვის და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს წარმომადგენელმა აღნიშნა, რომ იმ შემთხვევაში თუ მოსახლეობა შეამჩნევს, რომ საწარმოს მხრიდან ადგილი აქვს არასწორ ექსპლუატაციას, რაც გულისხმობს ატმოსფერულ ჰაერში მნიშვნელოვან გაფრქვევებს, ხმაურის გავრცელებას, მათ შეუძლიათ დარეკონ სსდ გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტში და მოითხოვონ საწარმოს ინსპექტირება. ამასთან შეუძლიათ აღნიშნული პრობლემით მომართონ გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს. პროექტთან დაკავშირებით წერილობითი შენიშვნები და მოსაზრებები წარმოდგენილი არ ყოფილა.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, შესწავლილ იქნა საპროექტო ტერიტორია. ჩატარებული სამუშაოების შედეგად მოხდა გარემოზე და ადამიანის ჯანმრთელობაზე მოსალოდნელი ძირითადი ზემოქმედების წყაროების, სახეებისა და ობიექტების იდენტიფიცირება.

სკოპინგის პროცედურის შედეგად განსაზღვრული და დადგენილი იქნა დაგეგმილი საქმიანობის გზმ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი და გზმ-ის პროცესში დეტალურად შესასწავლი ზემოქმედებები

გზმ-ის ანგარიშის მომზადებისთვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი

1. გზმ-ის ანგარიში უნდა მოიცავდეს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მესამე ნაწილით დადგენილ ინფორმაციას;

2. გზშ-ის ანგარიშს უნდა დაერთოს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მეოთხე ნაწილით განსაზღვრული დოკუმენტაცია;
3. გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს სკოპინგის ანგარიშში მითითებული (განსაზღვრული, ჩასატარებელი) კვლევების შედეგები, მოპოვებული და შესწავლილი ინფორმაცია, გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესწავლილი ზემოქმედებები და შესაბამისი შემცირების/შერბილების ღონისძიებები;
- 3.1 გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის მე-10 მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად, გზშ-ის ანგარიშში ხელმოწერილი უნდა იყოს იმ პირის/პირების მიერ, რომელიც/რომლებიც მონაწილეობდა/მონაწილეობდნენ მის მომზადებაში, მათ შორის კონსულტანტის მიერ.
4. გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს:
 - პროექტის ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების საჭიროების დასაბუთება;
 - საწარმოში არსებული (მიმდინარე) საქმიანობის დეტალური აღწერა;
 - დაგეგმილი ცვლილებების დეტალური აღწერა;
 - პროექტის ალტერნატიული ვარიანტები: შესაბამისი დასაბუთებით, მათ შორის არაქმედების ალტერნატივა და გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით ოპტიმალური, დასაბუთებული ალტერნატივა;
 - დეტალური ინფორმაცია საპროექტო ტერიტორიის შესახებ (საწარმოს ტერიტორიიდან უახლოესი მანძილი საცხოვრებელ სახლამდე, ტერიტორიის მიმდებარედ და 500 მ-იანი რადიუსის მანძილზე არსებული ობიექტების შესახებ ინფორმაცია, დანიშნულების მითითებით);
 - საპროექტო ტერიტორიის გენერალური გეგმა, შესაბამისი აღნიშვნებით და ექსპლიკაციით, სადაც დატანილი იქნება საწარმოს დანადგარები, ტექნოლოგიური მოწყობილობები, ინფრასტრუქტურული ობიექტები, ასევე კანალიზაციის სქემა;
 - საწარმოს განთავსების ტერიტორიის GPS კოორდინატები Shp ფაილებთან ერთად;
 - დასაქმებული ადამიანების რაოდენობა და სამუშაო გრაფიკი;
 - საწარმოო ტერიტორიის გარემოს არსებული მდგომარეობის აღწერა;
 - ცემენტის საწარმოს ექსპლუატაციის პირობების ცვლილებისა და ტექნოლოგიის დეტალური აღწერა და ტექნიკური პარამეტრები;
 - ინფორმაცია მიმდინარე და დაგეგმილი საქმიანობის ფიზიკური მახასიათებლების შესახებ, საწარმოში არსებული და საპროექტო ტექნოლოგიური დანადგარების აღწერა, სიმძლავრე, წარმადობა, შესაბამისი სქემები, საპასპორტო მონაცემები;
 - ტექნოლოგიური სქემა და საწარმოო პროცესის დეტალური აღწერა;
 - ინფორმაცია წარმოებული პროდუქციის ოდენობის შესახებ;
 - ინფორმაცია საწარმოს ნედლეულით მომარაგების შესახებ. დეტალური ინფორმაცია ნედლეულის შემოტანის და პროდუქციის გატანის (სიხშირის) შესახებ, შესაბამისი მარშრუტის მითითებით, ამასთან გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იქნეს ნედლეულის/პროდუქციის ტრანსპორტირების გეგმა-გრაფიკთან დაკავშირებით გამგეობასთან კომუნიკაციის ამსახველი ინფორმაცია/დოკუმენტაცია;
 - ინფორმაცია ღამის საათებში (ნედლეულისა და პროდუქციის (შემოზიდვა/გაზიდვის)) ტრანსპორტის გადაადგილების აკრძალვის შესახებ;
 - ინფორმაცია ნედლეულის/პროდუქციის ტრანსპორტირებისათვის გამოყოფილი ავტოტრანსპორტის შესახებ;

- ინფორმაცია საწარმოს ტერიტორიაზე შემოსატანი ნედლეულის რაოდენობის შესახებ;
 - ინფორმაცია ნედლეულის დასაწყობების შესახებ;
 - ინფორმაცია საწარმოში გამოყენებული დანამატი ნივთიერებების რაოდენობის და დასაწყობების შესახებ;
 - წარმოქმნილი მტვრის (ნარჩენი) კვლავწარმოებაში გამოყენების შესაძლებლობის შესახებ დეტალური ინფორმაცია;
 - ინფორმაცია გამწოვი სავენტილაციო სისტემის პარამეტრების შესახებ;
 - მტვერდამჭერი სისტემების დახასიათება (სისტემის პარამეტრები, ეფექტურობა), შესაბამისი საპასპორტო მონაცემებით;
 - საწარმოში წარმოქმნილი ნარჩენებისა და მათი მართვის შესახებ ინფორმაცია;
 - ინფორმაცია სასმელ-სამეურნეო მიზნით წყალმომარაგების შესახებ;
 - სამეურნეო-ფეკალური და სანიაღვრე ჩამდინარე წყლების მართვის საკითხები;
 - საწარმოს ფუნქციონირების დროს შესაძლო ავარიული სიტუაციების აღწერა და მათი მართვის გეგმა;
 - საწარმოს ტერიტორიის საკუთრების ან იჯარის ხელშეკრულების დამადასტურებელი დოკუმენტაცია.
- 5. გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება გარემოს თითოეული კომპონენტისათვის და პროექტის განხორციელების შედეგად მოსალოდნელი ზემოქმედების შეჯამება, მათ შორის:**
- ზემოქმედება ატმოსფერულ ჰაერზე ექსპლუატაციის პირობების ცვლილებისა და ექსპლუატაციის პერიოდისთვის, გაფრქვევის წყაროები, გაფრქვეული მავნე ნივთიერებები, გაბნევის ანგარიში (უახლოესი მოსახლისა და სკოლის გათვალისწინებით), ზემოქმედების შემარბილებელი ღონისძიებების დეტალური გეგმა; გაფრქვევის ყველა წყარო დატანილი უნდა იყოს გენგეგმაზე;
 - ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების პროექტი;
 - ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა უწყვეტი ინსტრუმენტული მონიტორინგის დანერგვის საკითხები;
 - ზემოქმედება ნედლეულის/პროდუქციის ტრანსპორტირებისას შესაბამისი დეტალური შემარბილებელი ღონისძიებების განსაზღვრით (მათ შორის ტრანსპორტირებისთვის გამოყენებული გზების მორწყვის საკითხი);
 - ზემოქმედება ნიადაგზე და შესაძლო დაბინძურება, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
 - ხმაურის გავრცელება და მოსალოდნელი ზემოქმედება (მათ შორის უახლოესი დასახლებული პუნქტისა და სკოლის მიმართებით), შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებებით;
 - ზემოქმედება მიწისქვეშა/გრუნტის წყლებზე და შემარბილებელი ღონისძიებები;
 - ბიოლოგიურ გარემოზე ზემოქმედება და ზემოქმედების შეფასება;
 - ნარჩენების მართვის გეგმა, ნარჩენების წარმოქმნით მოსალოდნელი ზემოქმედება;
 - საწარმოს ექსპლუატაციის და ნედლეულის/პროდუქციის შემოტანის-გატანის ეტაპზე განსახორციელებელი შემარბილებელი ღონისძიებების შესახებ დეტალური ინფორმაცია; შემარბილებელი ღონისძიებების გეგმა;

- ზემოქმედება და ზემოქმედების შეფასება სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოზე, ჯანმრთელობასა და უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული რისკებზე ცემენტის საწარმოს ექსპლუატაციის ეტაპზე, შესაბამისი კონკრეტული შემარბილებელი ღონისძიებებით;
- შესაძლო ზემოქმედება ისტორიულ-კულტურულ და არქეოლოგიურ ძეგლებზე;
- კუმულაციური ზემოქმედება და ზემოქმედების შეფასება 500 მეტრიან რადიუსში არსებული ობიექტების გათვალისწინებით და ზემოქმედების შეფასება გარემოს თითოეული კომპონენტისთვის (განსაკუთრებით ატმოსფერულ ჰაერზე ზემოქმედების კუთხით), შესაბამისი დეტალური შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- შემარბილებელი ღონისძიებების გეგმა-გრაფიკი;
- გზშ-ს ფარგლებში შემუშავებული ძირითადი დასკვნები და საქმიანობის პროცესში განსახორციელებელი ძირითადი ღონისძიებები;
- საწარმოს ტერიტორიის სიტუაციური სქემა (შესაბამისი აღნიშვნებით, ფოტო მასალა);
- გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმა ექსპლუატაციის პირობების ცვლილებისა და ექსპლუატაციის პერიოდისთვის, სადაც ასევე ატმოსფერულ ჰაერში ემისიების და ხმაურის გავრცელების მინიმუმაციის მიზნით ყურადღება გამახვილდება ატმოსფერული ჰაერის და ხმაურის ინსტრუმენტულ მონიტორინგზე, საკონტროლო წერტილების (საწარმოს ტერიტორიაზე, უახლოეს დასახლებულ მოსახლესთან, სკოლასთან), მონიტორინგის სიხშირის და მეთოდის მითითებით;
- სკოპინგის ეტაპზე საზოგადოების ინფორმირებისა და წარმოდგენილი მოსაზრებების და შენიშვნების შეფასება;
- ვინაიდან, სსდ გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის მიერ შპს „მეა-გოს“ ცემენტის საწარმოს ინსპექტირების შედეგად გამოვლინდა შესაბამისი გადაწყვეტილების პირობების დარღვევა, რომლის აღმოფხვრისათვის კომპანიას განესაზღვრა გონივრული ვადები, გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იქნეს გონივრული ვადებით განსაზღვრული პირობების შესრულების შესახებ დეტალური ინფორმაცია (ცხრილის სახით) და დარღვეული პირობების გამოსწორების მიზნით გატარებული ღონისძიებების შესახებ დეტალური ინფორმაცია.
- გზშ-ს ანგარიში ხელმოწერილი უნდა იყოს იმ პირის/პირების მიერ, რომელიც/რომლებიც მონაწილეობდა/მონაწილეობდნენ მის მომზადებაში, მათ შორის, კონსულტანტის მიერ.

გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული საკითხების შესაბამისად (ერთიანი ცხრილის სახით).

გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიში წარმოდგენილი უნდა იყოს საწარმოში არსებული მდგომარეობის შესაბამისად.

დასკვნითი ნაწილი:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით შპს „მეა-გოს“ მიერ გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში წარმოდგენილი ქ. თბილისში ცემენტის საწარმოს

ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების პროექტზე სავალდებულოა გზმ-ის ანგარიში მომზადდეს წინამდებარე სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის და წარმოსადგენი დოკუმენტაციის მიხედვით.